

Materiały do poznania rozmieszczenia lądowych pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) wybranych lokalizacji południowo-wschodniej Polski

JAROSŁAW BURY

Markowa 1498, 37-120 Markowa
e-mail: jarekbury2@wp.pl

Abstract. [Materials to the knowledge of the distribution of terrestrial true bugs (Hemiptera: Heteroptera) of selected locations of south-eastern Poland]. New faunistic data on the occurrence of true bugs in three zoogeographical regions of south-eastern Poland: the Eastern Beskid Mts, the Sandomierska Lowland and the Bieszczady Mts. are presented. The paper includes the data concerning 44 true bug species collected from 56 localities within 32 UTM squares. The following species: *Mermitelocerus schmidtii*, *Oxycarenus lavaterae* and *Corythucha ciliata* are listed for the first time from the Eastern Beskid Mts. while *Deraeocoris lutescens* is found for the first time on the Sandomierska Lowland.

Key words: Hemiptera, Heteroptera, true bugs, faunistics, distribution, new records, Sub-Carpathian region, SE Poland.

Wstęp

Stan poznania rozmieszczenia lądowych pluskwiaków różnoskrzydłych południowo-wschodniej Polski jest zróżnicowany.

Najlepiej zbadanym obszarem tej części kraju jest Beskid Wschodni, skąd podano dotychczas 424 gatunki pluskwiaków, przy czym tylko z okolic Przemyśla FA21 (jeden kwadrat UTM) wykazano 238 gatunków tych owadów (Taszkowski i Gorczyca 2018; Gierlasiński i in. 2019b; Bury 2019a, 2019b). Pozostałe regiony zoogeograficzne Podkarpacia (Nizina Sandomierska oraz Bieszczady) są znacznie słabiej poznane pod względem rozmieszczenia pluskwiaków, i w związku z tym liczba stwierdzonych tu gatunków jest znacznie mniejsza – odpowiednio 281 oraz 187 gatunków (Gierlasiński i Taszkowski 2013-2020; Gierlasiński 2018; Gierlasiński i in. 2019b; Bury 2019a).

Należy jednak podkreślić, że część badań prowadzonych na tych terenach miało miejsce w pierwszej połowie XX, a nawet w końcu XIX wieku i znaczna część stanowisk stwierdzonych tu pluskwiaków różnoskrzydłych ma obecnie charakter jedynie historyczny (np. Kotula 1890; Smreczyński 1906, 1954; Stobiecki 1915).

W niniejszym opracowaniu przedstawiono wyniki badań faunistycznych dotyczących Heteroptera wybranych lokalizacji południowo-wschodniej Polski, rozmieszczonych w obrębie trzech regionów zoogeograficznych, tzn. Niziny Sandomierskiej, Beskidu Wschodniego oraz Bieszczadów.

Materiał i metody

Wszystkie zebrane w latach 1984-2019 okazy znajdują się w kolekcji autora i zostały przez niego oznaczone (o ile nie wskazano inaczej). Począwszy od 2005 do 2019 roku część obserwacji dokumentowano fotograficznie.

W pracy przyjęto granice regionów zoogeograficznych na podstawie Katalogu Fauny Polski [KFP] (Burakowski i in. 1973).

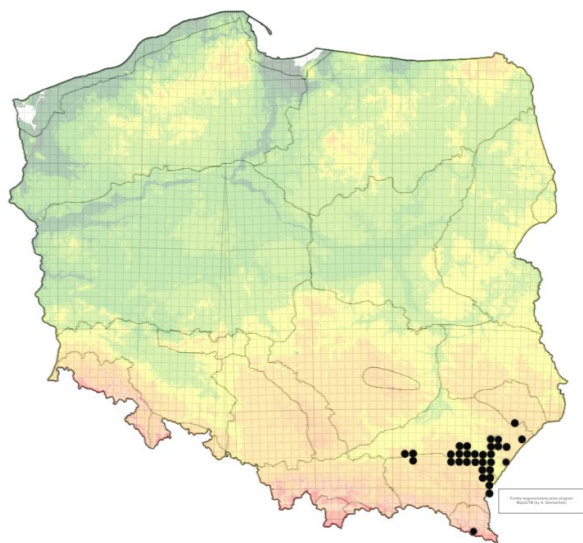
Badania wykonywane były głównie w strefach ekotonowych łąk, pól uprawnych oraz lasów, głównie buczyn, dąbrów i lasów mieszanych. Ponadto część obserwacji poczyniono na terenie parków zamkowych, parków pałacowych oraz parków dworskich, jak również w ogrodach przydomowych, sadach i na terenie zieleni miejskiej, w tym na terenie cmentarzy oraz w okolicy kościołów.

Do oznaczenia obserwowanych pluskwiaków zastosowano następujące klucze do oznaczania: Wagner i Weber (1964), Cmoluchowa (1978), Lis J.A. (2000), Lis B. (1999, 2007), Gorczyca (2007), Gorczyca i Herczek (2002, 2008), Lis B. i in. (2008), Gorczyca i Wolski (2011), Lis J.A. i in. (2012), Gierlasiński i in. (2019a), Wykaz rodzin i ich gatunków podano w układzie alfabetycznym.

Stanowiska badawcze

Odłowy oraz obserwacje pochodzą z 32 kwadratów sieci UTM 10x10 km: EA24, EA34, EA33, EA74, EA73, EA85, EA84, EA83, EA95, EA94, EA93, FA04, FA03,

FA14, FA13, FA12, FA11, FA26, FA25, FA24, FA23, FA22, FA21, FA20, FV29, FA36, FA35, FA45, FA43, FA58, FA66, FV04 (ryc. 1).

Ryc. 1. Rozmieszczenie 32 kwadratów UTM (siatka 10x10 km), z których pochodzą dane prezentujące obserwacje pluskwiaków różnoskrzydłych na tle krain przyjętych przez Burakowskiego i in. (1973) [**Fig. 1.** Distribution of 32 UTM squares (10x10 km) with records presented in the paper. Border lines denote zoogeographical regions according to Burakowski et al. (1973)].

W ujęciu administracyjnym wszystkie prezentowane w pracy dane pochodzą z terenu województwa podkarpackiego. Owady były odławiane lub obserwowane na następujących 56 stanowiskach w obrębie trzech regionów zoogeograficznych – Bieszczadów (1 stanowisko), Beskidu Wschodniego (25 stanowisk) oraz Niziny Sandomierskiej (30 stanowisk):

Bieszczady: Wetlina FV04.

Beskid Wschodni: Latoszyn EA24, Stobierna EA34, Stasiówka EA34, Braciejowa EA33, Malawa EA84, Rzeszów - Zalesie EA73, Markowa EA94, Chodakówka EA93, Husów EA93, Lipnik EA93, Tarnawka EA93, Albigowa EA84, Handzlówka EA83, Kańczuga FA03, Łopuszka Mała FA03, Żuklin FA03, Zarzecze FA13, Węgierka FA12, Krasiczyn FA11, Ujkowice FA22, Przemyśl - Osiedle Stare Miasto FA21, Przemyśl - Osiedle Stefana Rogozińskiego FA21, Przemyśl - Osiedle Juliusza Słowackiego FA21, Gruszowa FA20, Kalwaria Paławska FV29.

Nizina Sandomierska: Głowaczowa EA24, Grabiny EA24, Przyborów EA24, Straszęcin EA24, Dębica EA34, Dąbrówki EA85, Podgrabina EA85, Rakszawa EA85, Zalesie EA85, Kraczkowa EA84, Łańcut EA84, Sonina EA84, Smolarzyny EA95, Przeworsk FA04, Miocin EA14, Pełkinie FA14, Wierzbną FA14, Mokra FA13, Dobra FA26, Jarosław - Osiedle Armii Krajowej FA24, Jarosław - Osiedle Kombatantów FA24, Kidało-

wice FA23, Radawa FA25, Cewków FA36, Stare Sioło FA35, Oleszyce FA45, Opaka FA45, Kalników FA43, Huta Różaniecka FA58, Podemsczyzna FA66.

Do przygotowania map (Ryc. 1, 2, 3 i 4) użyto programu MapaUTM ver. 5.2 (autor G. Gierlasiński: <http://www.heteroptera.us.edu.pl/mapautm.html>).

Wykaz stwierdzonych gatunków

Acanthosomatidae

Acanthosoma haemorrhoidale haemorrhoidale (Linnaeus, 1758) (ryc. 2)

Beskid Wschodni: Handzlówka EA83, 19.11.2016, 1 osobnik na pniu drzewa, las mieszany, obs. JB. Lipnik EA93, 03.09.2012, 1 osobnik do UV (lampa rtęciowa 250W), obs. JB. Markowa EA94, 02.06.2015, 1 osobnik do UV (lampa rtęciowa 250W), obs. JB.

Gatunek odnaleziony na trzech nowych stanowiskach w obrębie Beskidu Wschodniego, gdzie wcześniej był już kilkakrotnie stwierdzony (Kotula 1890; Lis J.A. 1989b; Taszakowski i Gorczyca 2018).

Ryc. 2. Osobnik *Acanthosoma haemorrhoidale* zaobserwowany w Handzlówce EA83 w dniu 19.11.2016 – fot. J. Bury [**Fig. 2.** Specimen of *Acanthosoma haemorrhoidale* observed in Handzlówka EA83 - 19.11.2016 – photo by J. Bury].

Elasmucha grisea (Linnaeus, 1758) (ryc. 3)

Beskid Wschodni: Markowa EA94, 11.07.1984, leg. JB. Albigowa EA84, 23.05.2015, 1 osobnik, skraj lasu, obs. JB.

Gatunek odnaleziony na dwóch nowych stanowiskach w obrębie Beskidu Wschodniego, gdzie wcześniej był już kilkakrotnie stwierdzony (Kotula 1890; Smreczyński 1906b; Lis J.A. 1989; Taszakowski 2012; Taszakowski i Gorczyca 2018).

Alydidae

Alydus calcaratus (Linnaeus, 1758) (ryc. 4)

Nizina Sandomierska: Rakszawa EA85, 09.07.2015, na suchej polanie leśnej, obs. JB.

Gatunek wykazany po raz kolejny na Nizinie Sandomierskiej (Stobiecki 1915; Stroński 2001).

Ryc. 3. Osobnik *Elasmucha grisea* zaobserwowany w Albigowej EA84 w dniu 23.05.2015 – fot. J. Bury [**Fig. 3.** Specimen of *Elasmucha grisea* observed in Albigowa EA84 - 23.05.2015 – photo by J. Bury].

Ryc. 4. Osobnik *Alydus calcaratus* zaobserwowany w Rakszawej EA95 w dniu 09.07.2015 – fot. J. Bury [**Fig. 4.** Specimen of *Alydus calcaratus* observed in Rakszawa EA95 - 09.07.2015 – photo by J. Bury].

Ryc. 5. Osobnik *Coreus marginatus* zaobserwowany w Handzlówce EA83 w dniu 19.11.2016 – fot. J. Bury [**Fig. 5.** Specimen of *Coreus marginatus* observed in Handzlówka EA83 - 19.11.2016 – photo by J. Bury].

Coreidae

Coreus marginatus (Linnaeus, 1758) (ryc. 5)

Beskid Wschodni: Handzlówka EA83, 19.11.2016, 1 osobnik na pniu drzewa, las mieszany, obs. JB. Tarnawka EA93, 22.07.2012, kilka osobników na malinie właściwej (*Rubus idaeus* L.), obs. JB. Husów EA93, 20.05.2012, kilkanaście osobników, obs. JB. Markowa EA94,

04.07.2005, 1 osobnik w ogrodzie warzywnym, na rabarbarze zwyczajnym (*Rheum rhaponticum* L.), obs. JB.

Gatunek ponownie stwierdzony w obrębie Beskidu Wschodniego (Stobiecki 1915; Stroński 2001; Taszakowski i Gorczyca 2018).

Ryc. 6. Osobnik *Gonocerus juniperi* zaobserwowany Markowej EA94 w dniu 17.12.2016 – fot. J. Bury [**Fig. 6.** Specimen of *Gonocerus juniperi* observed in Markowa EA94 - 17.12.2016 – photo by J. Bury].

Gonocerus juniperi Herrich-Schaeffer, 1839 (ryc. 6)

Beskid Wschodni: Markowa EA94, 17.12.2016, 1 osobnik, w stercie drewna opałowego, w ogrodzie przydomowym, w pobliżu jałowców pospolitych (*Juniperus communis* L.), obs. JB. Potwierdzenie rozpoznania JAL.

Gatunek wykazany po raz drugi z terenu Beskidu Wschodniego po 126 latach od pierwszego stwierdzenia (Kotula 1890).

Ryc. 7. Osobnik *Gonocerus acuteangulatus* zaobserwowany Markowej EA94 w dniu 15.11.2019 – fot. J. Bury [**Fig. 7.** Specimen of *Gonocerus acuteangulatus* observed in Markowa EA94 - 15.11.2019 – photo by J. Bury].

G. acuteangulatus (Goeze, 1778) (ryc. 7)

Beskid Wschodni: Markowa EA94, 15.11.2019, 1 osobnik na ścianie budynku, obs. JB.

Nizina Sandomierska: Radawa FA25, 31.08.2016, 1 osobnik, obs. JM.

Gatunek wykazany po raz trzeci tak z terenu Beskidu Wschodniego (Taszakowski i Gorczyca 2018), jak i z Niziny Sandomierskiej (Hebda i Gutowski 2019; Stroński 2001).

***Leptoglossus occidentalis* (Heidemann, 1910)**

Nizina Sandomierska: Jarosław - Osiedle Kombatan-tów FA24, 05.04.2019, 1 osobnik na ścianie budynku, obs. JM. 20.11.2019, 1 osobnik wewnątrz budynku mieszkalnego, obs. JM.

Gatunek inwazyjny (Lis J.A. i in. 2008; Kadej i in. 2019). Dotychczas bardzo rzadko notowany na terenie Niziny Sandomierskiej (Czerniakowski i Olbrycht 2015, Ziąja i Rakowiecka 2013).

Ryc. 8. Osobnik *Capsodes gothicus* zaobserwowany w Tarnawce EA93 w dniu 27.06.2005 – fot. J. Bury [**Fig. 8.** Specimen of *Capsodes gothicus* observed in Tarnawka EA93 - 27.06.2005 – photo by J. Bury].

Miridae

***Capsodes gothicus gothicus* (Linnaeus, 1758)** (ryc. 8)

Beskid Wschodni: Tarnawka EA94, 27.06.2005, kilka osobników, na skraju lasu mieszanego, obs. JB.

Gatunek wykazany kolejny raz na terenie Beskidu Wschodniego (Smreczyński 1906b; Taszakowski 2012; Taszakowski i Gorczyca 2018).

***Closterotomus biclavatus biclavatus* (Herrich-Schaeffer, 1835)**

Beskid Wschodni: Markowa EA94, 27.06.1984, 1 osobnik, leg. JB.

Gatunek wykazany po raz kolejny na terenie Beskidu Wschodniego (Smreczyński 1954; Gorczyca i Herczek 1988; Taszakowski 2012).

***C. fulvomaculatus* (De Geer, 1773)**

Beskid Wschodni: Markowa EA94, 26.06.1985, leg. JB.

Gatunek wykazany po raz kolejny z terenu Beskidu Wschodniego (Smreczyński 1954; Gorczyca i Herczek 1988; Taszakowski 2012; Taszakowski i Gorczyca 2018).

***Deraeocoris lutescens* (Schilling, 1837)** (ryc. 9)

Beskid Wschodni: Przemyśl – Osiedle Stefana Rogozińskiego FA21, 13.10.2019, 1 osobnik na ścianie budynku, obs. JB, det. GG.

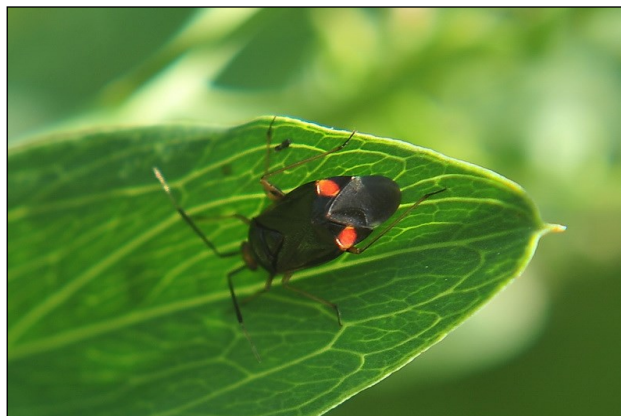
Ryc. 9. Osobnik *Deraeocoris lutescens* zaobserwowany w Przemyślu FA21 w dniu 13.10.2019 – fot. J. Bury [**Fig. 9.** Specimen of *Deraeocoris lutescens* observed in Przemyśl FA21 - 13.10.2019 – photo by J. Bury].

Nizina Sandomierska: Jarosław – Osiedle Armii Krajowej FA24, 31.12.2019, 1 osobnik pod korą platana, leg. i det. JM.

Gatunek po 111 latach (Smreczyński 1908) ponownie wykazany w Przemyślu (Beskid Wschodni) oraz po raz pierwszy na terenie Niziny Sandomierskiej.

***D. ruber* (Linnaeus, 1758)** (ryc. 10)

Beskid Wschodni: Markowa EA94, 07.07.2012, kilka osobników na groszku szerokolistnym (*Lathyrus latifolius* L.), w ogrodzie kwiatowym, obs. JB.

Ryc. 10. Osobnik *Deraeocoris ruber* zaobserwowany w Markowej EA94 w dniu 07.07.2012 – fot. J. Bury [**Fig. 10.** Specimen of *Deraeocoris ruber* observed in Markowa EA94 - 07.07.2012 – photo by J. Bury].

***Dryophilocoris flavoquadrimaculatus* (De Geer, 1773)** (ryc. 11)

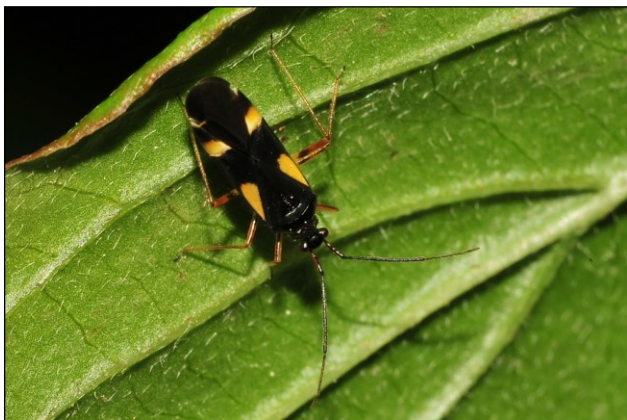
Beskid Wschodni: Albigowa EA84, 23.05.2015, 1 osobnik, na skraju lasu, obs. JB.

Gatunek wykazany po raz drugi z terenu Beskidu Wschodniego (Taszakowski i Gorczyca 2018).

***Grypocoris sexguttatus* (Fabricius, 1777)**

Beskid Wschodni: Tarnawka EA93, 30.06.1986, leg. JB.

Gatunek wykazany po raz kolejny z Beskidu Wschodniego (Kotula 1890; Strawiński 1953; Taszakowski i Gorczyca 2018).

Ryc. 11. Osobnik *Dryophilocoris flavoquadrimaculatus* zaobserwowany w Albigowej EA84 w dniu 23.05.2015 – fot. J. Bury [**Fig. 11.** Specimen of *Dryophilocoris flavoquadrimaculatus* observed in Albigowa EA84 - 23.05.2015 – photo by J. Bury].

Ryc. 12. Osobnik *Harpocera thoracica* zaobserwowany w Albigowej EA84 w dniu 23.05.2015 – fot. J. Bury [**Fig. 12.** Specimen of *Harpocera thoracica* observed in Albigowa EA84 - 23.05.2015 – photo by J. Bury].

***Harpocera thoracica* (Fallén, 1807) (ryc. 12)**

Beskid Wschodni: Albigowa EA84, 23.05.2015, 1 osobnik na jeżynach, obs. JB. Tarnawka EA93, 23.05.2015, 1 osobnik do UV, polana w lesie mieszanym, obs. JB, det. GG.

Gatunek wykazany po raz kolejny na terenie Beskidu Wschodniego (Smreczyński 1954; Taszakowski i Gorczyca 2018).

***Liocoris tripustulatus* (Fabricius, 1781)**

Beskid Wschodni: Tarnawka EA93, 17.06.2012, kilka osobników na mięcie nadwodnej, podmokła łąka przecięta strumieniem, na skraju lasu, obs. JB.

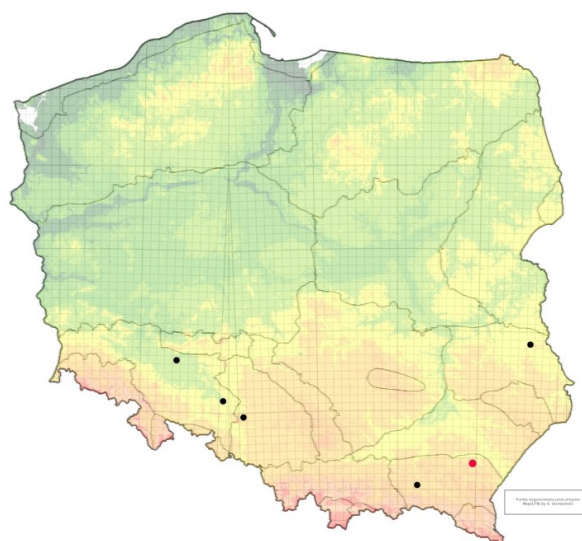
Gatunek wykazany po raz kolejny z Beskidu Wschodniego (Kotula 1890; Taszakowski i Gorczyca 2018).

***Mermelocerus schmidtii* (Fieber, 1836) (ryc. 13, 14)**

Beskid Wschodni: Tarnawka EA93, 14.05.2006, 1 osobnik, leg. & coll. JB. Potwierdzenie determinacji BL i ArT.

Ryc. 13. Osobnik *Mermelocerus schmidtii* zaobserwowany w Tarnawce EA93 w dniu 14.05.2006 – fot. J. Bury [**Fig. 13.** Specimen of *Mermelocerus schmidtii* observed in Tarnawka EA93 - 14.05.2006 – photo by J. Bury].

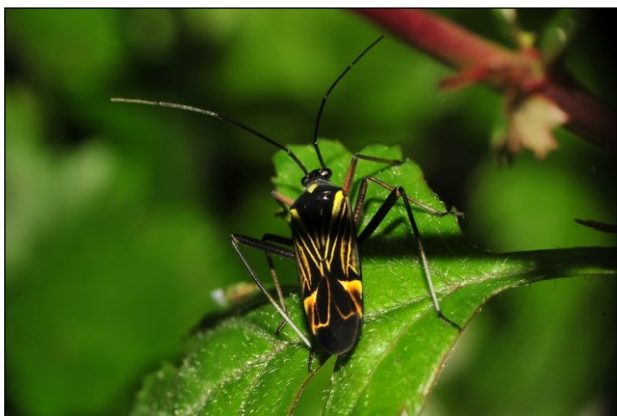

Ryc. 14. Stanowiska *Mermelocerus schmidtii* w Polsce; czarne kółka – stanowiska literaturowe, czerwone kółko – nowe stanowisko [**Fig. 14.** Localities of *Mermelocerus schmidtii* in Poland; black circles – literature data, red circle – new record].

Gatunek kaspijsko-atlantycki, występujący w cieplejszych rejonach Europy, na Kaukazie oraz w Azji Centralnej, bardzo rzadko notowany w Polsce (Gorczyca i Wolski 2011).

Dotychczas wykazany na sześciu stanowiskach w pięciu kwadratach UTM, zlokalizowanych w obrębie czterech regionów zoogeograficznych: Górnego Śląska, Dolnego Śląska, Wyżyny Lubelskiej oraz Beskidu Wschodniego (Stichel 1933; Lanzke i Polentz 1942; Lis J.A. 1989a; Cmoluchowa i Lechowski 1990, 1992; Taszakowski i Gorczyca 2018).

Osobnik odłowiony w Tarnawce w 2006 roku jest, w ujęciu chronologicznym, pierwszym stwierdzeniem tego gatunku w polskich Karpatach i jednocześnie w Beskidzie Wschodnim. Jedyne znane dotychczas stanowisko tego gatunku z Beskidu Wschodniego dotyczy osobnika odłowionego w roku 2014 na Górze Bednarce (Taszakowski i Gorczyca 2018).

Ryc. 15. Osobnik *Miris striatus* zaobserwowany w Markowej EA94 w dniu 25.05.2015 – fot. J. Bury [**Fig. 15.** Specimen of *Miris striatus* observed in Markowa EA94 - 25.05.2015 – photo by J. Bury].

Ryc. 16. Osobnik *Rhabdomiris striatellus* zaobserwowany w Albigowej EA84 w dniu 23.05.2015 – fot. J. Bury [**Fig. 16.** Specimen of *Rhabdomiris striatellus* observed in Albigowa EA84 - 23.05.2015 – photo by J. Bury].

***Miris striatus* (Linnaeus, 1758) (ryc. 15)**

Beskid Wschodni: Kalwaria Paławska FV29, 26.05.2012, 1 osobnik na róży, obs. JB. Markowa EA94, 25.05.2015, 1 osobnik, na skraju lasu, obs. JB.

Gatunek wykazany po raz drugi (w ujęciu chronologicznym) po 104 latach od pierwszego stwierdzenia oraz po raz czwarty z terenu Beskidu Wschodniego (Smreczyński 1908; Taszakowski i Gorczyca 2018).

***Rhabdomiris striatellus striatellus* (Fabricius, 1794) (ryc. 16)**

Beskid Wschodni: Albigowa EA84, 23.05.2015, 1 osobnik, na skraju lasu, obs. JB.

Gatunek wykazany po raz piąty z terenu Beskidu Wschodniego (Kotula 1890; Smreczyński 1954; Taszakowski i Gorczyca 2018).

Nabidae

***Himacerus mirmicoides* (O. Costa, 1834)**

Nizina Sandomierska: Łańcut EA84, 02.11.1984, 1 osobnik, leg. & coll. JB.

Gatunek wykazany po raz czwarty (w ujęciu chronologicznym) z terenu Niziny Sandomierskiej (Stobiecki 1915; Strawiński 1955; Hebda i Gutowski 2019).

Oxycarenidae

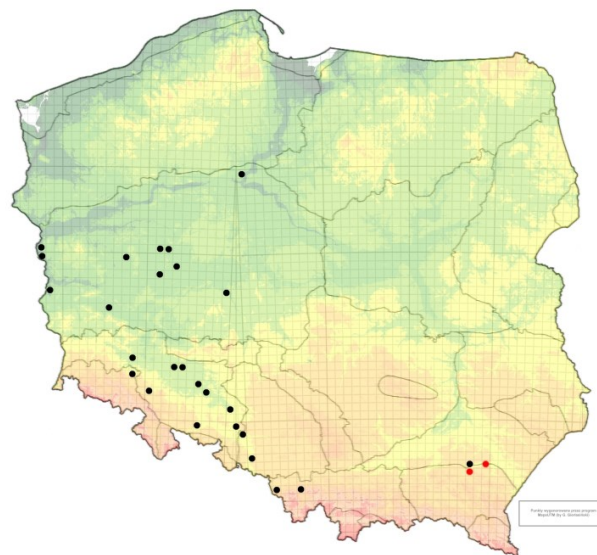
***Oxycarenus lavaterae* (Fabricius, 1787) (ryc. 17, 18)**

Beskid Wschodni: Rzeszów – Zalesie EA73, 16.12.2019, bardzo liczny – tysiące i setki osobników w kilkunastu koloniach na pniach kilku lip, obs. EB i JB.

Nizina Sandomierska: Łańcut EA84, 16.12.2019, jedna kolonia, na pniu lipy, w parku zamkowym, obs. EB i JB.

Ryc. 17. Kolonia *Oxycarenus lavaterae* zaobserwowana na pniu lipy w Rzeszowie - Zalesiu EA73 w dniu 16.12.2019 – fot. E. Bury [**Fig. 17.** A colony of *Oxycarenus lavaterae* on linden trunk observed in Rzeszów-Zalesie EA73 - 16.12.2019 – photo by E. Bury].

Ryc. 18. Stanowiska *Oxycarenus lavaterae* w Polsce; czarne kółka – stanowiska literaturowe, czerwone kółka – nowe stanowiska [**Fig. 18.** Localities of *Oxycarenus lavaterae* in Poland; black circles – literature data, red circles – new records].

Gatunek inwazyjny, związany z lipami (*Tilia* spp.) (Hebda i Olbrycht 2016; Lis B. i in. 2019). W Polsce po raz pierwszy stwierdzony w Rzeszowie-Słocinie na Podkarpaciu (Hebda i Olbrycht 2016). Obecnie rozszerzający swój zasięg w południowo-zachodniej i południowo-wschodniej Polsce (Gierlasiński i in. 2018, 2019c; Lis B. i in. 2019; Gierlasiński 2020).

Wykazany po raz pierwszy z terenu Beskidu Wschodniego oraz po raz drugi z terenu Niziny Sandomierskiej (Hebda i Olbrycht 2016).

Pentatomidae

Aelia acuminata (Linnaeus, 1758)

Beskid Wschodni: *Handzlówka* EA83, 19.11.2016, 1 osobnik na pniu drzewa, las mieszany, obs. JB.

Gatunek wykazany po raz kolejny z Beskidu Wschodniego (Kotula 1980; Krasucki 1919; Strawiński 1953; Taszakowski 2012; Taszakowski i Gorczyca 2018).

Ryc. 19. Osobnik *Arma custos* zaobserwowany w Tarnawce EA93 w dniu 18.09.2010 – fot. J. Bury [Fig. 19. Specimen of *Arma custos* observed in Tarnawka EA93 - 18.09.2010 – photo by J. Bury].

Arma custos (Fabricius, 1794) (ryc. 19)

Beskid Wschodni: *Tarnawka* EA93, 18.09.2010, 1 osobnik, przy drodze w lesie mieszanym, żerujący na gąsienicy motyla z rodziny *Geometridae*, obs. JB.

Gatunek wykazany po raz piąty z terenu Beskidu Wschodniego (Kotula 1980; Stobiecki 1915; Taszakowski i Gorczyca 2018).

Carpocoris purpureipennis (De Geer, 1773)

Beskid Wschodni: *Lipnik* EA93, 11.10.2016, 1 osobnik, obs. JB.

Gatunek wykazany po raz kolejny z terenu Beskidu Wschodniego (Kotula 1980, Taszakowski 2012, Taszakowski i Gorczyca 2018).

Dolycoris baccarum (Linnaeus, 1758)

Beskid Wschodni: *Markowa* EA94, 01.08.2010, 1 osobnik na ziołoroślach, obs. JB. *Husów* EA93, 20.05. 2012, 1 osobnik, obs. JB.

Nizina Sandomierska: *Opaka* FA45, 18.05.2012, kilka osobników, przyleśna łąka, obs. JB.

Eurydema dominulus (Scopoli, 1763) (ryc. 20)

Beskid Wschodni: *Tarnawka* EA93, 08.08.2010, 1 osobnik, obs. JB. *Kalwaria Paclawska* FV29, 06.05.2012, kilka osobników, dolina rzeki Wiar, obs. JB. *Markowa* EA94, 10.05.2012, kilka osobników, obs. JB.

Ryc. 20. Osobnik *Eurydema dominulus* zaobserwowany w Kalwarii Paclawskiej FV29 w dniu 06.05.2012 – fot. J. Bury [Fig. 20. Specimen of *Eurydema dominulus* observed in Kalwaria Paclawska FV29 - 06.05.2012 – photo by J. Bury].

Gatunek wykazany po raz kolejny w Beskidzie Wschodnim (Kotula 1980; Smreczyński 1906b, 1954; Strawiński 1953; Lis J.A. 1990; Taszakowski 2012; Taszakowski i Gorczyca 2018).

E. oleracea (Linnaeus, 1758)

Beskid Wschodni: *Markowa* EA94, 02.07.1984, 1 osobnik, leg. & coll. JB. *Gruszowa* FA20, 30.05.2015, 1 osobnik, obs. JB.

Nizina Sandomierska: *Dąbrówki* EA85, 08. 05.2015, 1 osobnik, obs. JB. *Stare Siolo* FA35, 25.05. 2015, kilka osobników, na roślinności na poboczu drogi, obs. JB.

Gatunek wykazany po raz kolejny w Beskidzie Wschodnim (Kotula 1890; Krasucki 1919; Strawiński 1953; Lis J.A. 1990; Taszakowski 2012; Taszakowski i Gorczyca 2018) i na Nizinie Sandomierskiej (Kotula 1890; Ruszkowski 1935; Stobiecki 1915; Gierlasiński i in. 2019c).

Eysarcoris aeneus (Scopoli, 1763)

Beskid Wschodni: *Lipnik* EA93, 24.08.1991, 1 osobnik, leg. & coll. JB.

Gatunek wykazany (w ujęciu chronologicznym) po raz czwarty z terenu Beskidu Wschodniego (Kotula 1980; Strawiński 1953; Smreczyński 1954; Taszakowski i Gorczyca 2018).

Graphosoma italicum (O.F. Müller, 1766) (ryc. 21)

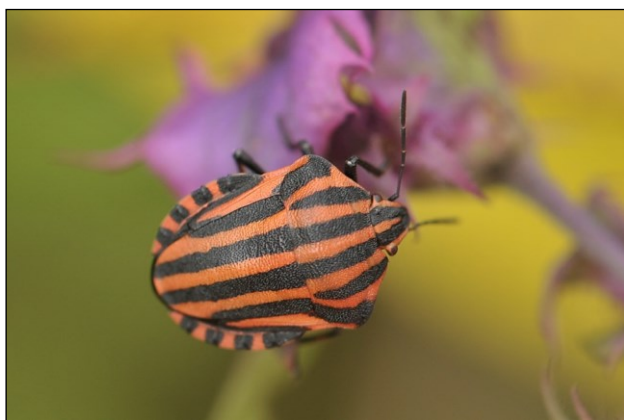
Bieszczady: *Wetlina* FV04, 01-15.07.2011, kilkadziesiąt osobników, obs. JM.

Beskid Wschodni: *Latoszyn* EA24, 10.08.2016, licznie na roślinności przy drogach, obs. AT. *Braciejowa* EA33, 13 i 20.08.2016, licznie na roślinności przy drogach leśnych, obs. AT. *Stasiówka* EA34, 25-27. 08.2016, 10.09. 2016, licznie na roślinności przy drogach, obs. AT. *Stobierna* EA34, 25-27.08. 2016, 10.09. 2016, licznie na roślinności przy drogach, obs. AT. *Rzeszów - Zalesie* EA73, 01.06.2016, zadrzewienia śródpolne, kilkadziesiąt osobników na roślinach baldaszkowatych (głównie

na trybuli leśnej), obs. TO. *Markowa* EA94, 13.08.2010, 1 osobnik na malwie, ogród kwiatowy, 27.09.2016, 1 osobnik na koprze, ogród warzywny, obs. JB. *Chodakówka* EA93, 22.07.2017, kilka osobników na roślinach baldaszkowatych, łąki przyleśne, obs. JB. *Lipnik* EA93, 11.10.2016, 1 osobnik na ziołoroślach, przyleśna łąka, obs. JB. *Tarnawka* EA93, 08.08.2010, 1 osobnik na trawach, na skraju drogi, obs. JB. *Husów* EA93, 25.08.2017, kilka osobników na ziołoroślach, obs. JB.

Nizina Sandomierska: *Głowaczowa* EA24, 08.2016, bardzo liczne, obs. ŁS. *Grabiny* EA24, 08.2016, licznie, obs. ŁS. *Przyborów* EA24, 08.2016, licznie, obs. ŁS. *Straszęcin* EA24, licznie, obs. ŁS. *Dębica* EA34, 25-27.08.2016, 10.09.2016, licznie na roślinności przy drogach, obs. AT. *Przeworsk* FA04, 02.09.2009, kilka osobników w parku miejskim, na brzegu rzeki Mleczyki, obs. JB. *Węgierka* FA12, 20-25.07.2016, kilka osobników, obs. JM. *Mokra* FA13, 03.08.2017, kilka osobników, podmokłe łąki, obs. JB. *Kidałowice* FA23, 20-30.08.2016, kilka osobników, obs. JM. *Radawa* FA25, 01-10.09.2016, kilka osobników, obs. JM. *Huta Różaniecka* FA45, 16.05.2016, kilkanaście osobników, obs. JM.

Gatunek stwierdzony na ogół licznie na 22 stanowiskach, w obrębie 13 kwadratów UTM. Wykazany po raz drugi w Bieszczadach (Gierlasiński 2017) oraz drugi i kolejny na Nizinie Sandomierskiej (Gierlasiński 2017).

Ryc. 21. Osobnik *Graphosoma italicum* zaobserwowany w Lipniku EA93 w dniu 11.10.2016 – fot. J. Bury [Fig. 21. Specimen of *Graphosoma italicum* observed in Lipnik EA93 - 11.10.2016 – photo by J. Bury].

***Jalla dumosa* (Linnaeus, 1758)**

Nizina Sandomierska: *Smolarzyny* EA95, 11.04.2015, 1 osobnik, skraj lasu mieszanego, leg. i det. JM.

Gatunek wykazany po raz trzeci na Nizinie Sandomierskiej, po 100 latach od poprzednich stwierdzeń w kwadratach DA53 i EB61 (Stobiecki 1915).

***Palomena prasina* (Linnaeus, 1761) (ryc. 22)**

Beskid Wschodni: *Handzlówka* EA83, 19.11.2016, kilka osobników, w tym larwy, na pniach drzew, las mieszany, obs. JB.

Ryc. 22. Osobnik *Palomena prasina* zaobserwowany w Handzlówce EA83 w dniu 19.11.2016 – fot. J. Bury [Fig. 22. Specimen of *Palomena prasina* observed in Handzlówka EA83 - 19.11.2016 – photo by J. Bury].

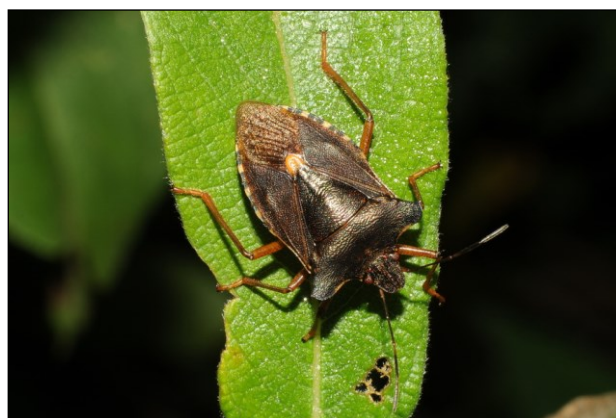
Nizina Sandomierska: *Podemszczyzna* FA66, 09.05.2012, 1 osobnik na skraju lasu, obs. JB. *Opaka* FA45, 18.05.2012, kilka osobników, przyleśna łąka, obs. JB. *Radawa* FA25, 15.08.2017, 1 osobnik, obs. JM.

Gatunek wykazany po raz kolejny tak z terenu Beskidu Wschodniego (Kotula 1890; Strawiński 1953, 1974; Taszakowski i Gorczyca 2018), jak i Niziny Sandomierskiej (Nowicki 1868; Stobiecki 1915; Tomków 1977; Lis J.A. 1990).

***P. viridissima* (Poda, 1761)**

Beskid Wschodni: *Markowa* EA94, 10.05.2015, 1 osobnik do UV, obs. JB. *Lipnik* EA93, 19.05.2015, 1 osobnik do UV, obs. JB.

Gatunek wykazany po raz kolejny w Beskidzie Wschodnim (Kotula 1890; Strawiński 1953; Cmoluchowa i Lechowski 1977; Lis J.A. 1990; Taszakowski i Gorczyca 2018) oraz na Nizinie Sandomierskiej (Smreczyński 1906b; Stobiecki 1915; Lis J.A. 1990).

Ryc. 23. Osobnik *Pentatoma rufipes* zaobserwowany w Tarnawce EA93 w dniu 26.09.2010 – fot. J. Bury [Fig. 23. Specimen of *Pentatoma rufipes* observed in Tarnawka EA93 - 26.09.2010 – photo by J. Bury].

***Pentatoma rufipes* (Linnaeus, 1758) (ryc. 23)**

Beskid Wschodni: *Tarnawka* EA93, 26.09.2010, 1 osobnik na skraju drogi, na tarninie, obs. JB. *Lipnik* EA93, 11.

09.2012, 1 osobnik do UV, obs. JB.

Gatunek wykazany po raz kolejny z terenu Beskidu Wschodniego (Kotula 1890; Lis J.A. 1990; Taszakowski 2012; Taszakowski i Gorczyca 2018).

Ryc. 24. Osobnik *Peribalus strictus* zaobserwowany w Handzlówce EA83 w dniu 19.11.2016 – fot. J. Bury [**Fig. 24.** Specimen of *Peribalus strictus* observed in Handzlówka EA83 - 19.11.2016 – photo by J. Bury].

***Peribalus strictus* (Fabricius, 1803)** (ryc. 24)

Beskid Wschodni: *Handzlówka* EA84, 19.11.2016, 1 osobnik na pniu drzewa, las mieszany, obs. JB. *Lipnik* EA93, 11.10.2016, 1 osobnik, na przyleśnej łące, obs. JB.

Nizina Sandomierska: *Radawa* FA25, 31.08.2016, 1 osobnik, obs. JM.

Gatunek wykazany po raz piąty z terenu Niziny Sandomierskiej (Smreczyński 1954; Tomków 1977; Lechowski i Smardzewska-Gruszczak 1998).

Ryc. 25. Osobnik *Piezodorus lituratus* zaobserwowany w Starym Siele FA35 w dniu 20.05.2015 – fot. J. Bury [**Fig. 25.** Specimen of *Piezodorus lituratus* observed in Stare Siolo FA35 - 20.05.2015 – photo by J. Bury].

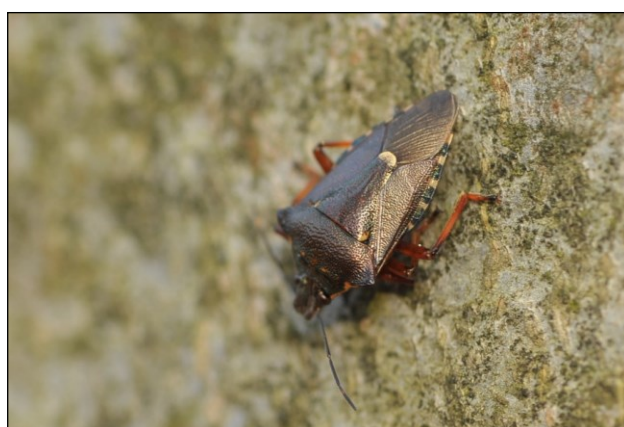
***Piezodorus lituratus* (Fabricius, 1794)** (ryc. 25)

Nizina Sandomierska: *Stare Siolo* FA35, 25.05.2015, 1 osobnik, obs. JB.

Gatunek wykazany po raz trzeci z terenu Niziny Sandomierskiej (Lis B. i Lis J.A. 2009; Gierlasiński i in. 2019c).

Ryc. 26. Osobnik *Pinthaeus sanguinipes* zaobserwowany w Husowie EA93 w dniu 10.11.2016 – fot. J. Bury [**Fig. 26.** Specimen of *Pinthaeus sanguinipes* observed in Husów FA83 -10.11.2016 – photo by J. Bury].

Ryc. 27. Osobnik *Pinthaeus sanguinipes* zaobserwowany w Cewkowie FA36 w dniu 23.11.2016 – fot. J. Bury [**Fig. 27.** Specimen of *Pinthaeus sanguinipes* observed in Cewków FA36, 23.11.2016 – photo by J. Bury].

***Pinthaeus sanguinipes* (Fabricius, 1781)** (ryc. 26, 27)

Beskid Wschodni: *Husów* EA93, 10.11.2016, 1 osobnik na pniu buka, obs. JB. *Ujkowice* FA22, 09.11.2019, 1 osobnik w lesie mieszanym, na terenie obiektu zabytkowego Twierdzy Przemyśl - Fortu Brunner, obs. RS.

Nizina Sandomierska: *Cewków* FA36, 23.11.2016, 1 osobnik, na pniu drzewa, w lesie mieszanym, obs. JB.

Gatunek rzadko notowany w południowo-wschodniej Polsce, stwierdzony po raz drugi i trzeci w Beskidzie Wschodnim (Bury 2011) oraz po raz trzeci na Nizinie Sandomierskiej (Smreczyński 1954; Gierlasiński i in. 2018).

***Rhaphigaster nebulosa* (Poda 1761)** (ryc. 28)

Beskid Wschodni: *Przemyśl – Osiedle Stare Miasto* FA21, 13.10.2019, 1 osobnik na ścianie budynku, obs. JB. *Markowa* EA94, 10.10.2019, 1 osobnik na ścianie budynku, obs. JB.

Kolejne stwierdzenia na terenie Beskidu Wschodniego. Dane uzupełniające do publikacji Bury (2019a).

Ryc. 28. Osobnik *Rhaphigaster nebulosa* zaobserwowany w Przemyślu - Starym Mieście FA21 w dniu 13.10.2019 – fot. J. Bury [**Fig. 26.** Specimen of *Rhaphigaster nebulosa* observed in Przemyśl - Stare Miasto, 13.10.2019 – photo by J. Bury].

Ryc. 29. Osobniki *Stagonomus venustissimus* zaobserwowane w Gruszowej FA20 w dniu 30.05.2015 – fot. J. Bury [**Fig. 27.** Specimens of *Stagonomus venustissimus* observed in Gruszowa FA20 - 30.05.2015 – photo by J. Bury].

***Stagonomus venustissimus* (Schrank, 1776) (ryc. 29)**

Beskid Wschodni: *Lipnik* EA93, 24.08.1991, 1 osobnik, leg. & coll. JB. *Gruszowa* FA20, 30.05.2015, kilka osobników, w tym kopulujące pary, na roślinności zielnej, obs. JB.

Gatunek wykazany po raz kolejny z terenu Beskidu Wschodniego (Kotula 1890; Smreczyński 1908; Lis J.A. 1990; Taszakowski 2012; Taszakowski i Gorczyca 2018).

Pyrrhocoridae

***Pyrrhocoris apterus* (Linnaeus, 1758) (ryc. 30)**

Beskid Wschodni: *Malawa* EA74, 17.12.2019, kilkanaście osobników u podstawy pnia lipy, obs. JB. *Rzeszów – Zalesie* EA73, 16.12.2019, liczny na pniach lip, obs. EB i JB. *Markowa* EA94, 15.03.2012, bardzo liczny na pniach lip, w sadzie i ogrodzie przydomowym, obs. JB. *Lipnik* EA93, 15.08.2019, liczny na pniach lip oraz na skarpach w ich pobliżu, park dworski, pobocza alei dojazdowej oraz stary sad w ich sąsiedztwie, obs. EB

i JB. *Husów* EA93, 30.07.2017, bardzo liczny w okolicy kościoła parafialnego, obs. JB. *Tarnawka* EA93, 01.09.2016, bardzo liczny na pniach lip, okolica szkoły podstawowej, obs. JB. *Łopuszka Mała* FA03, 16.12.2019, kilkanaście osobników na pniach lip, obs. JB. *Kańczuga* FA03, 16.12.2019, kilkadziesiąt osobników na pniach lip, obs. JB. *Żuklin* FA03, 16.12.2019, kilkadziesiąt osobników na pniach lip, obs. EB i JB. *Krasiczyn* FA11, 31.12.2019, kilka osobników pod korą płatanu, park zamkowy, obs. JB. *Zarzecze* FA13, 18.12.2019, kilka osobników na pniach lip, park pałacowy, obs. EB i JB.

Ryc. 30. Osobniki *Pyrrhocoris apterus* zaobserwowane w Markowej EA94 w dniu 15.03.2012 – fot. J. Bury [**Fig. 30.** Specimens of *Pyrrhocoris apterus* observed in Markowa EA94 - 15.03.2012 – photo by J. Bury].

Nizina Sandomierska: *Łańcut* EA84, 31.03.2004, bardzo liczny, setki osobników na pniach lip i w ich pobliżu, 17.12.2019, 2 osobniki pod korą płatanu, park zamkowy, obs. EB i JB. *Kraczkowa* EA84, 17.12.2019, kilkanaście osobników na pniach lip, obs. EB i JB. *Sonina* EA84, 17.12.2019, kilka osobników na pniu lipy, obs. JB. *Przeworsk* FA04, 17.12.2019, kilkanaście osobników na pniach i w pobliżu drzew, w parku pałacowym, obs. JB. *Mirocin* FA14, 17.12.2019, kilkanaście osobników, obs. JB. *Wierzba* FA14, 17.12.2019, kilka osobników na pniu lipy, obs. JB. *Pelkinie* FA14, 18.12.2019, kilka osobników, obs. EB i JB. *Jarostaw – Osiedle Kombatantów* FA24, 15.08.2019, bardzo liczny, setki osobników na pniach lip i w ich pobliżu, park miejski, obs. JM. *Oleszyce* FA45, 11.12.2019, kilka osobników w ściółce przy pniach lip, park miejski, obs. EB i JB.

Gatunek na ogół bardzo liczny, występujący w wielu lokalizacjach, stwierdzony na wielu nowych stanowiskach w Beskidzie Wschodnim (Kotula 1890; Taszakowski 2012; Taszakowski i Gorczyca 2018) oraz po raz trzeci na Nizinie Sandomierskiej (Gierlański i in. 2019c).

Reduviidae

***Reduvius personatus* (Linnaeus, 1758) (ryc. 31)**

Beskid Wschodni: *Markowa* EA94, 20.05.2015, 1 nimfa przywabiona do UV, w trakcie obserwacji motyli, obs. JB.

Gatunek po raz czwarty odnaleziony na Nizinie Sandomierskiej w 100 lat od ostatniego stwierdzenia (Nowicki 1868; Stobiecki 1915).

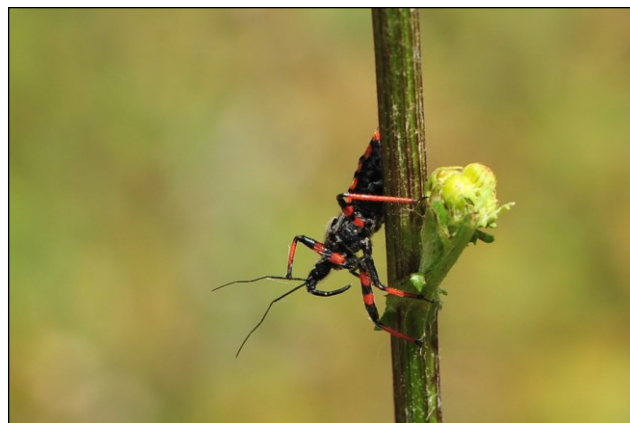
***Rhynocoris annulatus* (Linnaeus, 1758)** (ryc. 32)

Nizina Sandomierska: *Zalesie* EA85, 04.06.2015, 1 osobnik, sucha przyleśna łąka, obs. JB. *Podgrabina* EA85, 09.07.2015, 1 osobnik na starcu jakubku, sucha polana w lesie mieszanym z przewagą sosny, obs. JB.

Gatunek ponownie (po raz szósty) odnaleziony na Nizinie Sandomierskiej po 61 latach od ostatniego stwierdzenia (Smreczyński 1954; Stobiecki 1915).

Ryc. 31. Nimfa *Reduvius personatus* zaobserwowany w Markowej EA94 w dniu 20.05.2015 – fot. J. Bury [**Fig. 31.** Nymph of *Reduvius personatus* observed in Markowa EA94 - 20.05.2015 – photo by J. Bury].

Ryc. 32. Osobnik *Rhynocoris annulatus* zaobserwowany w Podgrabinie EA85 w dniu 09.07.2015 – fot. J. Bury [**Fig. 32.** Specimen of *Rhynocoris annulatus* observed in Podgrabina EA85 - 09.07.2015 – photo by J. Bury].

Rhopalidae

***Myrmus miriformis* (Fallén, 1807)** (ryc. 33)

Nizina Sandomierska: *Dobra* FA26, 16.10.2019, 1 osobnik na ścianie budynku, na skraju lasu sosnowego i suchych łąk, obs. JB. Potwierdzenie oznaczenia GG.

Gatunek wykazany po raz kolejny z terenu Niziny Sandomierskiej (Smreczyński 1906b; Tomków 1977; Le-chowski i Smardzewska-Gruszczak 1998; Stroiński 2001; Gierlasiński i in. 2019c).

Ryc. 33. Osobnik *Myrmus miriformis* zaobserwowany w Dobrej FA26 w dniu 16.10.2019 – fot. J. Bury [**Fig. 33.** Specimen of *Myrmus miriformis* observed in Dobra FA26 - 16.10.2019 – photo by J. Bury].

Ryc. 34. Osobnik *Rhyparochromus vulgaris* zaobserwowany w Przemyślu FA21 w dniu 13.10.2019 – fot. J. Bury [**Fig. 34.** Specimen of *Rhyparochromus vulgaris* observed in Przemyśl FA21 - 13.10.2019 – photo by J. Bury].

Rhyparochromidae

***Rhyparochromus vulgaris* (Schilling, 1829)** (ryc. 34)

Beskid Wschodni: *Przemyśl – Osiedle Stefana Rogozińskiego* FA21, 13.10.2019, 1 osobnik na ścianie budynku, obs. JB.

Gatunek stwierdzony po raz trzeci w Beskidzie Wschodnim (Taszakowski i Górczyca 2018), w tym po raz drugi w Przemyślu, po 129 latach od pierwszego stwierdzenia (Kotula 1890).

Tingidae

***Corythucha ciliata* (Say, 1832)** (ryc. 35, 36 i 37)

Beskid Wschodni: *Łopuszka Mała* FA03, 16.12.2019, nieliczny, kilkanaście osobników pod korą pomnikowego platana, park dworski, obs. EB i JB. *Zarzecze* FA13, 18.12.2019, bardzo liczny, setki osobników pod korą pomnikowego platana, park pałacowy, obs. EB i JB. *Krasieczyn* FA11, 31.12.2019, bardzo liczny, setki osobników pod korą młodego platana oraz dziesiątki osobników pod korą pomnikowego platana, park zamkowy, obs. JB. *Przemyśl – Osiedle Juliusza Słowac-*

kiego FA21, 31.12.2019, liczny, dziesiątki osobników pod korą pomnikowego platana, obs. JB.

Ryc. 35. Kolonia zimujących osobników *Corythucha ciliata* zaobserwowana w Zarzeczcu FA13 w dniu 18.12.2019 – fot. J. Bury [Fig. 35. Colony of overwintering specimens of *Corythucha ciliata* observed in Zarzeczce FA13 - 18.12.2019 – photo by J. Bury].

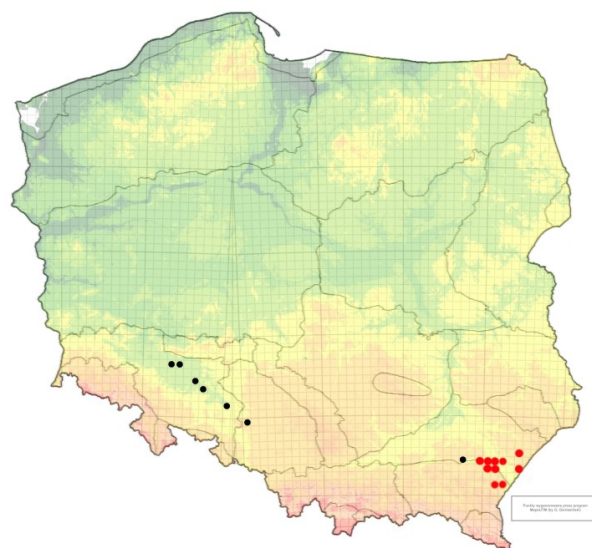

Ryc. 36. Okazały platan, na którym obserwowano kolonię *Corythucha ciliata* w Oleszycach FA45 w dniu 18.12.2019 – fot. J. Bury [Fig. 36. Big plane tree on which the colony of *Corythucha ciliata* was observed in Oleszyce FA45 - 18.12.2019 – photo by J. Bury].

Nizina Sandomierska: Łańcut EA84, 15.11.2019, bardzo liczny – setki osobników, pod korą trzech pomnikowych platanów, park zamkowy, obs. JB, 17.12. 2019, liczny, dziesiątki osobników pod korą pomnikowego platana, park zamkowy, obs. EB i JB. 22.12. 2019, kil-

kadziesiąt osobników, platan na dziedzińcu zamkowym, kilka osobników, platan w głównej alei lipowej ob. EB i JB. Przeworsk FA04, 30.12.2019, nieliczny, kilka osobników pod korą dwóch platanów, w tym jeden o kilku pniach, park pałacowy, obs. EB i JB. Pełkinie FA14, 18.12.2019, nieliczny, siedem osobników pod korą platana, park dworski, obs. EB i JB. Jarosław – Osiedle Armii Krajowej FA24, 31.12.2019, kilkanaście osobników pod korą pomnikowego platana, obs. JM. Oleszyce FA45, 18.12.2019, nieliczny, ok. 20 osobników pod korą pomnikowego platana, posesja prywatna, obs. EB i JB. Kalników FA43, 14.04.2019, nieliczny, ok. 20 osobników, pod korą trzech pomnikowych platanów, park dworski, obs. TO.

Gatunek inwazyjny, związany z platanami (ryc. 36), głównie z platanem wschodnim (*Platanus orientalis* L.) (Lis B. 1999). Stwierdzony po raz pierwszy na terenie Beskidu Wschodniego oraz po raz drugi i kolejny na terenie Niziny Sandomierskiej (Czerniakowski i Olbrycht 2015).

Ryc. 37. Stanowiska *Corythucha ciliata* w Polsce; czarne kółka – stanowiska literaturowe, czerwone kółka – nowe stanowiska [Fig. 37. Localities of *Corythucha ciliata* in Poland; black circles – literature data, red circles – new records].

Podsumowanie

W pracy przedstawiono nowe dane dotyczące 44 gatunków lądowych pluskwiaków różnoskrzydłych wykazanych na 56 stanowiskach, zlokalizowanych w 32 kwadratach sieci UTM 10x10 km (w tym w 15 nowych kwadratach, z których nie było dotychczas żadnych danych dotyczących tej grupy owadów), położonych w trzech krainach zoogeograficznych południowo-wschodniej Polski: na Nizinie Sandomierskiej, w Beskidzie Wschodnim oraz w Bieszczadach. *Mermitelocerus schmidtii*, *Oxycarenus lavaterae* i *Corythucha ciliata* zostały po raz pierwszy wykazane z terenu Beskidu Wschodniego, na-

tomiast *Deraeocoris lutescens* został po raz pierwszy odnaleziony na Nizinie Sandomierskiej. Najlepiej zbadanymi lokalizacjami były: Markowa EA94, skąd wykazano 15 gatunków pluskwiaków oraz Tarnawka EA93 i Lipnik EA93, skąd wykazano odpowiednio 10 i 8 gatunków tych owadów.

Ze względu na stosunkowo niski stopień poznania rozmieszczenia lądowych pluskwiaków różnoskrzydłych w południowo-wschodniej Polsce, szczególnie w obrębie Bieszczadów i Niziny Sandomierskiej, badania na tym terenie winny być kontynuowane.

Podziękowania

Autor składa serdeczne podziękowania osobom, które przekazały materiał dowodowy – Elżbiecie Bury, Jackowi Mazepie, Tomaszowi Olbrychtowi, Robertowi Stadnikowi, Łukaszowi Soleckiemu, Andrzejowi Trzeciakowi oraz osobom, które rozpoznały lub też potwierdziły rozpoznania poszczególnych gatunków pluskwiaków – mgr. Grzegorzowi Gierlasińskiemu (Zbiory Przyrodnicze, Wydział Biologii, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), prof. Jerzemu A. Lisowi (Instytut Biologii, Uniwersytet Opolski), prof. Barbarze Lis (Instytut Biologii, Uniwersytet Opolski) oraz dr. Arturowi Taszakowskiemu (Instytut Biologii, Biotechnologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Śląski w Katowicach).

Piśmiennictwo – References

- Burakowski B., Mroczkowski M., Stefańska J. 1973. Chrząszcze Coleoptera. Biegaczowate – Carabidae, część 1. *Katalog fauny Polski* **23(2)**: 1–232.
- Bury J. 2011. Nowe stanowisko *Pinthaeus sanguinipes* (Fabricius, 1781) (Hemiptera: Heteroptera: Pentatomidae) w południowo-wschodniej Polsce. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **3**: 1–5.
- Bury J. 2019a. Pierwsze obserwacje *Rhaphigaster nebulosa* (Poda, 1761) Heteroptera: Pentatomidae) w Beskidzie Wschodnim i na Nizinie Sandomierskiej. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **13**: 65–67.
- Bury J. 2019b. Pierwsze stwierdzenie *Tritomegas sexmaculatus* (Rambur, 1839) (Hemiptera: Heteroptera: Cydnidae) w polskich Karpatach. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **13**: 93–95.
- Cmoluchowa A. 1978. Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, zeszyt 7. Nabidae, Reduviidae i Phymatidae. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Warszawa, nr 108 serii kluczy, 43 ss.
- Cmoluchowa A., Lechowski L. 1990. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Heteroptera) zespołu grądowego (Tilio-Carpinetum) w rezerwacie Bachus (Wyżyna Lubelska). *Fragmenta Faunistica* **33**: 361–371.
- Cmoluchowa A., Lechowski L. 1992. Changes in Heteroptera Groups in Dry-ground Forest Communities ad Sawin, Chełm Province. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, C* **44**: 79–90.
- Czerniakowski Z., Olbrycht T. 2015. Gatunki inwazyjne i ich rola w historycznych założeniach parkowych. *Czasopismo techniczne – Architektura* **5**: 33–40.
- Gierlasiński G. 2017. *Peritrechus angusticollis* (R.F. Sahlberg, 1848) (Heteroptera: Rhyparochromidae) i *Graphosoma italicum* (O.F. Müller, 1766) (Heteroptera: Pentatomidae) – gatunki nowe odpowiednio dla Beskidu Zachodniego i Bieszczadów. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **11**: 43–45.
- Gierlasiński G. 2018. Analiza rozmieszczenia lądowych pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) w Polsce na podstawie dotychczasowych danych. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **12**: 1–4.
- Gierlasiński G. 2020. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) okolic Bielska-Białej na tle dotychczasowej wiedzy o rozmieszczeniu Heteroptera w Beskidzie Zachodnim. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **14**: 7–36.
- Gierlasiński G., Kolago G., Rutkowski T., Taszakowski A., Klejdysz T., Regner J., Fiedor M., Rakoczy T., Żurawlew P. 2018. Nowe stanowiska rzadkich i ciekawych pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) w Polsce. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **12**: 65–73.
- Gierlasiński G., Chłond D., Taszakowski A., Lis B. 2019a. Zajadkowate (Hemiptera: Heteroptera: Reduviidae) Polski: przegląd systematyczny, rozmieszczenie, klucz do oznaczania. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **13**: 69–92.
- Gierlasiński G., Lis B., Rutkowski T. 2019b. Badania faunistyczne nad lądowymi pluskwiakami różnoskrzydłymi (Hemiptera: Heteroptera) w Polsce: rys historyczny i perspektywy. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **13**: 1–8.
- Gierlasiński G., Rutkowski T., Orzechowski R., Taszakowski A., Woźniak A., Regner J., Kolago G., Stolarczyk T., Nowak J. 2019c. Przyczynek do rozmieszczenia pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) w Polsce. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **13**: 19–48.
- Gierlasiński G., Taszakowski A. 2013-2020. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) Polski. <http://www.heteroptera.us.edu.pl> [dostęp: 26.12.2019].
- Gorczyca J. 2007. *A catalogue of plant bugs (Heteroptera: Miridae) of Poland. Part I. Subfamilies: Isometopinae, Deraeocorinae, Bryocorinae, Orthotylinae, Phylinae*. Catalogus faunae Poloniae, Natura optima dux Foundation, Warszawa, 216 ss.
- Gorczyca J., Herczek A. 1988. *Miridae* (Heteroptera) wybranych zbiorowisk roślinnych Bieszczadów

- Zachodnich. *Acta Biologica Silesiana* **10**(27): 110–124.
- Gorczyca J., Herczek A. 2002. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, Zeszyt 6a. Tasznikowate – Miridae. Podrodziny: Isometopinae, Deraeocorinae*. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, 31 ss.
- Gorczyca J., Herczek A. 2008. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różno-skrzydłe – Heteroptera, Zeszyt 6c. Tasznikowate – Miridae. Podrodziny: Bryocorinae, Orthotylinae*. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, 75 ss.
- Gorczyca J., Wolski A. 2011. *A catalogue of plant bugs (Heteroptera: Miridae) of Poland. Part. II. Subfamily Mirinae*. Catalogus faunae Poloniae (New series). Natura optima dux Foundation, vol. 3., Warszawa, 172 pp.
- Hebda G., Gutowski J. 2019. Materiały do rozmieszczenia pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) wybranych obszarów Polski: Podlasie, Puszcza Białowieska, Wyżyna Lubelska, Nizina Sandomierska i Roztocze. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **13**: 59–64.
- Hebda G., Olbrycht T. 2016. *Oxycareus lavaterae* (Fabricius, 1787) (Hemiptera: Heteroptera: Oxycarenidae) - gatunek nowy dla fauny Polski. *Wiadomości entomologiczne* **35**: 133–136.
- Kadej M., Tarnawski D., Smolis A., Zając K., Szałko P., Regner J. 2019. Nowe dane o wybranych obcych i inwazyjnych owadach w Polsce. *Przyroda Sudentów* **22**: 83–96.
- Kotula B. 1890. Spis pluskiew z okolic Przemysła (i po części Lwowa). *Sprawozdanie Komisji Fizyograficznej PAU* **25**: 131–140.
- Krasucki A. 1919. Przyczynek do poznania fauny pluskwiaków krajowych (Sprawozdanie z wycieczki do Zarzecza, odbytej w sierpniu w r. 1917). *Rozprawy i wiadomości z Muzeum im. Dzieduszyckich* **3**: 191–198.
- Lanzke A., Polentz G. 1942. Beitrage zur Kenntnis der schlesischen Wanzen. *Zeitschrift für Entomologie* **19**: 11–14.
- Lechowski L., Smardzewska-Gruszczak Z. 1998. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Heteroptera) rezerwatu Szklarnia (Park Krajobrazowy Lasy Janowskie). *Parki Narodowe i Rezerwaty Przyrody* **17**: 57–65.
- Lis B. 1999. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, zeszyt 8. Prześwietlikowate – Tingidae*. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, 64 ss.
- Lis B. 2007. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, zeszyt 9. Płaszczycowate – Piesmatidae, smukleńcowate – Berytidae, kowalowate – Pyrrhocoridae*. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, 33 ss.
- Lis B., Lis J.A. 2009. Nowe stanowiska Heteroptera z uwagami taksonomicznymi oraz nowymi danymi o biologii wybranych gatunków. I. Aradoidea, Coreoidea, Pentatomoidea. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **1**: 1–49.
- Lis B., Stroiński A., Lis J.A. 2008. Coreoidea: Alydidae, Coreidae, Rhopalidae, Stenocephalidae. *Heteroptera Poloniae* **1**: 1–157.
- Lis J.A. 1989a. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Insecta: Heteroptera) Wyżyny Śląskiej. *Roczniki Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Przyroda* **12**: 5–60.
- Lis J.A. 1989b. Shield-bugs of Poland (Heteroptera, Pentatomoidea) – a faunistic review. I. Plataspidae, Thyreocoridae, Scutelleridae and Acanthosomatidae. *Polskie Pismo Entomologiczne* **59**: 27–83.
- Lis J.A. 1990. Shield-bugs of Poland (Heteroptera, Pentatomoidea) – a faunistic review. Pentatomidae. *Annals of the Upper Silesian Museum (Entomology)* **1**: 5–102.
- Lis J.A. 2000. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, zeszyt 14. Tarczówkowate – Pentatomidae*. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, 76 ss.
- Lis J.A., Lis B. 1998. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, Zeszyt 13. Puklicowate – Acanthosomatidae, żółwinowate – Scutelleridae*. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, 32 ss.
- Lis J.A., Lis B., Gubernator J. 2008. Will the invasive western conifer seed bug *Leptoglossus occidentalis* Heidemann, 1910 (Hemiptera: Heteroptera: Coreidae) seize all of Europe? *Zootaxa* **1740**: 66–68.
- Lis J.A., Lis B., Ziaja D.J. 2012. Pentatomoidea, część I (Plataspidae, Thyreocoridae, Cydnidae, Acanthosomatidae, Scutelleridae). *Heteroptera Poloniae* **2**: 145 ss.
- Nowicki M. 1868. Wykaz pluskwówek (Rhynchota F., Hemiptera). *Sprawozdanie Komisji Fizyograficznej PAU* **2**: 91–107.
- Ruszkowski J.W. 1935. Wyniki badań nad szkodliwą fauną Polski. Materiały rejestracyjne zebrane przez stacje ochrony roślin w latach 1931, 1932 i 1933. *Roczniki Ochrony Roślin B* **2**: 1–232.
- Smreczyński S. 1906a. Wykaz pluskwiaków nowych dla fauny galicyjskiej. *Sprawozdanie Komisji Fizyograficznej PAU* **40**: 72–79.
- Smreczyński S. 1906b. Zbiór pluskwiaków prof. Dra Stanisława Zarecznego. *Sprawozdanie Komisji Fizyograficznej PAU* **40**: 46–71.

- Smreczyński S. 1908. Dodatek do spisu pluskiew św. p. prof. B. Kotuli. *Sprawozdanie Komisji Fizyograficznej PAU* **43**: 1–11.
- Smreczyński S. 1954. Materiały do fauny pluskwiaków (Hemiptera) Polski. *Fragmenta Faunistica* **7**: 1–146.
- Stichel W. 1933. *Illustrierte Bestimmungstabellen der deutschen Wanzen*. Verlag naturwissenschaftlicher Publikationen Dr. W. Stichel. Berlin-Hermsdorf [1925–1938], 499 ss.
- Stobiecki S. 1915. Wykaz pluskwiaków (Rhynchota) zebranych w Galicji zachodniej i środkowej. *Sprawozdanie Komisji Fizyograficznej PAU* **49**: 126–219.
- Strawiński K. 1953. Badania nad pluskwiakami (Heteroptera) żyjącymi na łąkach na przykładzie materiału z Iwonicza. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska C* **8**: 357–401.
- Strawiński K. 1955. Stosunki biocenetyczne między pluskwiakami (Heteroptera) a ziemniakiem (*Solanum tuberosum* L.). *Ekologia Polska* **3**: 229–246.
- Strawiński K. 1974. Hemiptera-Heteroptera spotykane na dębach. *Polskie Pismo Entomologiczne* **44**: 817–826.
- Stroiński A. 2001. A faunistic review of Polish species of the superfamily Coreoidea (Hemiptera: Heteroptera). *Annals of the Upper Silesian Museum, Entomology* **10**: 63–120.
- Taszakowski A. 2012. Lądowe pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) doliny górnej Ropy. *Acta Entomologica Silesiana* **20**: 37–54.
- Taszakowski A., Gorczyca J. 2018. Terrestrial true bugs (Hemiptera: Heteroptera) of the Eastern Beskidy Mountains – origin of fauna. *Monographs of the Upper Silesian Museum* **8**: 1–160.
- Tomków M. 1977. Studies on the entomofauna of grey and black alders (*Alnus incana* Moench., *A. glutinosa* Gaertn.) [w:] Wiąckowski S.K., Studies on entomofauna of larch, alder and birch in different environmental conditions and its ecological relationships with insect pests of more important forest tree species, Warszawa.
- Wagner E., Weber H.H. 1964. Hétéroptères Miridae. *Faune De France* **67**. Fédération Française des Sociétés de Sciences Naturelles, Paris, 591 ss.
- Ziaja D., Rakowiecka A. 2013. Nowe stanowiska *Leptoglossus occidentalis* Heidemann (Hemiptera: Heteroptera: Coreidae) w Polsce. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **7**: 5–8.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

SUMMARY

Materials to the knowledge of the distribution of terrestrial true bugs (Hemiptera: Heteroptera) of selected locations of south-eastern Poland

The paper presents new data on 44 species of terrestrial true bugs collected in 56 locations within 32 squares of the UTM 10x10 km network (including 15 squares, from which no data on this group of insects have been available, so far), located in three zoogeographic regions of south-eastern Poland, namely the Sandomierska Lowland, the Eastern Beskid Mts. and the Bieszczady Mts. *Mermelocerus schmidtii*, *Oxycarenus lavaterae* and *Corythucha ciliata* were reported for the first time from the Eastern Beskid Mts., whereas *Deraeocoris lutescens* was first collected in the Sandomierska Lowland. Markowa [EA94], where 15 species of true bugs were found, as well as Tarnawka [EA93] and Lipnik [EA93], with 10 and 8 collected species, respectively, were the best studied locations. Due to the relatively little knowledge of the distribution of terrestrial true bugs in south-eastern Poland, especially within the Bieszczady Mts. and the Sandomierska Lowland, research in both these areas should be continued.

Otrzymano (received): 2 January 2020
Zaakceptowano (accepted): 4 March 2020